

Gen. 41. 45.

tem (1). Potuit igitur urbi Beelsephon oraculum ibidem constitutum nomen indidisse.

Herod. 1. 2. cap. 82.

Plura fuisse in Aegypto Oracula Herodoti relatione discimus (m), uti Hercules, Apollinis, Minervae, Dianae, Martis, Jovis, ac potissimum Latonae. Nomen autem Beelsephon plurimum ad Persephonem, sive Proserpinam accedit; quam sane Deam sub Diana nomine ab Aegyptiis cultam, quemadmodum & sub Isis nomine Cererem, Herodotus testatur. Huic Cereri Dianam filiam tribuebant, ut proinde facile hujus Dianae, sive Persephones oraculo urbs Beelsephon dedicari potuerit. Id quidem nos conjectura loco dicimus, maturius rei examen aliis relinquentes. Nec est cur nomen Beel sive Baal foeminae tributum, negocium in ea re facessat, cum in Paganorum Theologia frequentissimè nomen Dei omnibus aequè Numinibus utriusque sexus, ac potissimum Lunae, & Dianae tribui consuevisset. Quod ad nomen Persephones attinet, alterius est à Graeca originis; quin & omnia fermè Deorum Gracorum nomina ex Aegypto derivari Herodotus animadvertit (n).

Herod. 1. 2. c. 50.

Sed quid hæc ad certum urbis Beelsephon situm investigandum? Urbs illa sita est ad Clysmam apud Eusebium (o); in versione sua S. Hieronymus nomen Clysmam omittit. Eam vocem in Textu Eusebii redundare autumat Bonfrerius, nec illam planè assecuti sunt Operum S. Hieronymi recentissimi Editores. Cum tamen recepta apud Antiquos traditio ferat, Hebraeos ad Clysmam Erythraeam transfretasse, certum ejusdem loci situm operæ pretium erit investigare. Eusebii ad Erythraeam collocat, ubi verò potissimum, sicut; S. Athanasius in Arabia [p], in plaga scilicet Erythraei occidentali, quam Veteres non rarè Arabia nomine appellant, ut R. P. D. Bernardus Montfaucon ejusdem S. Doctoris mentem scitè interpretatus demonstrat. Rubrum mare, ità describit Philostorgius lib. 3. c. 6. in duos sinus dividitur, quorum unus desinit in Clysmam, unde & nomen sortitur. Altera verò pars in urbe Elam. Ad Clysmam Israelita sicco pede aquas transit. S. Gregorio Turonensi Clysmam urbs est ad eundem locum, nempe ad extremam oram sinus Suez (q). Cosmas Aegyptius Monachus, cujus Opera non ita pridem edita sunt, transfretasse Hebræos ad Clysmam testatur, cujus rei fidem, ait, vestigia curruum & rotarum intra alveum longius excurrentia, quæ adhuc manent, apertissimè confirmant; porro locus iste, addit, euntibus ad Sinai dexter occurrit [r]. Exadè ille quidem, sed exactior in designanda plaga ejusdem maris ulteriori sive citeriori desideraretur. In Tabulis Peutingeri ad litus occidentale Sinus illius pertinet; sed apud Ptolemeum, Itinerarium Antonini, & optimas Tabulas Geographicas, plagam occidentalem sinus Arabici inter Suez & Crondel tenet. Ipsissima esse creditur cum Colzuma, ex qua ora occidentali maris Rubri nomen inditum; quin & maris ipsum hodie Bahar

Hist. Arian. ad Monach. 1. 1. pag. 385.

Greg. Tur. 1. 1. c. 10. in hujus stagni (seu brachii) capite Clysmam civitas adificata est.

Cosm. 1. 5. pag. 149. Vide Præfat. in eund. c. 5. S. 2.

el Colsum appellatur (s). Junior Thevenot Itiner. p. 2. c. 33. ad extremam oram borealis Erythraei sinus Clysmam collocat; addit insuper se quindecim solidis diebus per litus ejus freti iter habentem ad montem Sinai, nunquam tamen ampliore alveo sinum, quam 8. vel 9. miliarium observasse. Monasterium S. Antonii hodie usque ad Clysmam visitur. Transfretarunt igitur Hebræi unâ vel dimidiâ leucâ infra extremam Erythraei oram, multò supra Tor ad vadum Crondel, quem locum alii Israelitis mare trajicientibus assignant (t).

Vide Colsum in not. ad Alferg. pag. 144.

Joan. de Barros apud Toriel. ad an. M. 2544. art. 25.

Loc. cit.

Abbas Rousseau, Morizon, Voyage 1. 1. cap. 24.

Sap. 19. 7.

uti in glaciem concrevisse ex pluribus Sacrorum Librorum phrasibus supra significavimus. In libro Sapientiae legimus (y): In mari Rubro via sine impedimento, & campus germinans in profundo, per quem omnis natio transiit. . . . Tanquam enim equi depaverunt escam, & tanquam agni saltaverunt, magnificantes te Domine.

Fatemur quidem, hæc Sacra Scripturae verba ad sensum allegoricum facile detorqueri potuisse, quasi scilicet illis exultantis ad prodigium populi gaudium explicaretur. (z). Sed nullam Interpretes metaphoram agnoscentes, subitò quidem geminasse Divino prodigio in imo maris fundo herbas defendunt; alii (a) verò, pluribus Authoribus prophanis laudatis (b), demonstrant, Erythraei alveum, qua maxime ad litus accedit, herbis, & juncis virefcere, unde pelago illi ab Hebræis nomen inditum mare Suph, seu mare Juncorum; quin & apud Plinium imus ejus pelagi fundus virentibus arboribus, lauris, olivis fructibus onustus, tribus saltem cubitis proceris confitus est [c]. Tandem Interpretum alii (d) volunt lapideam crustam arenæ per eam occasionem inditam fuisse, quò Israelitarum gressus paterentur, Sicca peregrinas stupuerunt marmora plantas [e].

Ita Hugo Card. Lyr. Dion. Carth. alii. a Leonar. Mar. hic art. 67. b Diodor 1. 3. c. 3.

Plin. 1. 13. cap. 23. d Phil. de vit. Mos. 1. 3.

Sedulius.

Quid? Ed pervenerunt alii, ut stravisse viam Deum crediderint submotis arbutis, de-

jectis scopulis, atque foveis æquatis. Sed prodigia ne gratis coeerventur; & cum unum hoc satis admirari homines non possint, quid nova quærantur in Scripturâ prorsus incognita?

Castra deserentes Israelitas & pelagum subeuntes, nubes consequebatur, ut exercitu transfretante, & illa tandem transfretarit. Interim Aegyptii sub vigiliam matutinam circiter (f), trajecisse Hebræos tunc primò sentientes, & ipsi confestim fugientibus instare, ne animadverso quidem itineris periculo, coeperunt. Vix aliquantò processerant, cum subito terrore affecti turbare ordines, & se invicem confundere. Tum Deus immisissis in illos fulminibus, atque subitis fragoribus intonans horrendam, turbatos antea adeò perculit, ut mutò se in fugam urgentes verba illa ingeminent: Fugiamus Israelem, Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Hujus fugæ tumultus terrorem auxit, & desperationem, nihilque ad ultimas angustias redactis supererat, quàm ut in adversam ripam evaderent. Sed frustra illi; nam resolutæ jam aquæ, opplere primum viam, litus quò tendebant respicientem; deinde verò super eorum capita recedentes, omnes oppresserunt. Hæc Scriptura, quæ diversam planè ideam ingerunt, ac recentiores quidam Critici eâ de re obtrudant.

Nempè sub ortum aurora, circa quartam horam matutina nam.

DISSERTATIO

DE POESI VETERUM HEBRÆORUM.

EA, quæ ad Poesim Librorum Sacrorum pertinent, inexplorata hucusque Scriptoribus, atque impervia fuisse variæ diversorum hac unâ de re opinioniones, quin & errores sanctissimi, quorum autoritas plerisque ferè sublequentes Scriptores in suam sententiam pertraxit. His ergo viris doctissimis authoribus, Moysis Cantica carmine exarata esse constat, & carmine heroico, uti Josephus non rarè testatur (g). Patria apud Origenem, & Eusebium legas (h), quibus illud adjiciendum censuit Hieronymus (i), nimirum carminibus iambicis, alcaicis, & saphicis, instar Pindariorum, & Horatianorum, totum Psalterium digestum esse. Cantica verò, ait, Deuteronomii (k), & Isaia, quemadmodum & liber Job & Salomonis, hexametris, pentametrisque versibus instruantur. Alibi tamen sentit Cantica Deuteronomii (l) iambis tetrametris adornari; quemadmodum

Antiq. 1. 2. cap. ult. & 1. 4. cap. ult. & 1. 7. cap. 12. h Euseb. Præf. 1. 2. cap. 3. i Præfat. in Chron. Euf. k Deut. 32. l Epist. ad Paulam Urbicam.

dum & Pff. 118. & 144.; trimetris verò constare Psalmos 110. & 111.; Saphicis tandem aliisque carminibus trimetris Jeremiae lamentationes. Tandem ea, quæ de libro Job alibi scripserat, iterum in præfatione ad eundem librum repetens, sanctè testatur, post illa verba, Pereat dies in qua natus sum, omnia hexametris, dactylis & spondeis constantibus, digeri: quanquam interdum, ait, propter lingua idiomata crebrè recipiant tales pedes, non eorundem syllabarum, sed eorundem temporum. Interdum quoque rhythmus ipse dulcis & tinnulus fertur, numeris pedum solutis; quod Metrici magis, quàm simplex Lector intelligunt. De libro etiam Psalterium lyricis carminibus concinnato, instar Pindari, Alcaei, Horatii, Catulli, & Seregni, pluries testimonium repetit (m).

Sancti Viri eruditionem, quem veluti Ecclesiae Doctorem venerari par est, meritò quidem omnes suspicimus: fateamur tamen oportet, plures esse Hebraicæ linguæ peritissimos viros, qui neque in Psalmis nostrâ ætate, neque in aliis Hebræorum poeticis scriptis quidquam subodorantur de metris & numeris, quales

m Epist. ad Paulin. 1. 9. Comment. in cap. 30. Ezech. Ferrandus in Præfat. Ps. cap. 11. p. 9. autumat nec dactylos, nec spondos in Psalmis deesse, quemadmodum sunt etiam in Homero. Spondacis etiam carminibus cõstitisse ferunt Epitaphium R. Isaac Alphelti, qui saeculo undecimo florebat.